

Je voda opravdu drahá?

SVAZEK VODOVODŮ A KANALIZACÍ TIŠNOVSKO

Cena vody neboli vodné a stočné není utvářena trhem, ale skládá se z mnoha položek, kdy do ceny velkou měrou zasahují náklady spojené s provozem a správou majetku. Vodárenské společnosti cenu vody určí s ohledem na veškeré náklady na výrobu, distribuci, čerpání, čištění vody apod. Je ale cena opravdu adekvátní k veškerým potřebným nákladům? Pomineme-li alespoň na chvíli, a jen v rámci tohoto článku, sociální pohled na tuto problematiku, kdy mnoho obyvatel v současné době bojuje se zvyšujícími se cenami energií, potravin a pohonných hmot, tak musíme zodpovědně říci, že cena vody je dlouhodobě podhodnocená. V České republice jsou vodovodní a kanalizační řady bohužel velmi zastaralé. Na Tišnovsku jsou nejstarší kanalizační řady z roku 1935 a vodovodní řady dokonce z roku 1930. Za pár let bude mít vodovodní potrubí velké výročí 100 let od uložení do země, což k oslavě rozhodně není. Každé potrubí má svoji životnost, která se liší v rámci použitého materiálu. Délka již dožitého vodovodního potrubí na Tišnovsku je 17,7 km a délka dožitého kanalizačního potrubí je 18,9 km. Veškeré tyto řady je nutné obnovit a k tomu je zapotřebí mnoho finančních prostředků. Například 1 metr vodovodního potrubí stojí v současné době zhruba 13 000 Kč a u kanalizačního potrubí se jedná o částku přesahující až 30 000 Kč. Jednoduchou kalkulací potřebujeme na obnovu vodovodů zhruba 212 mil. Kč a na obnovu kanalizací zhruba 567 mil. Kč. Existuje mnoho dotačních titulů, ale na obnovu vodohospodářské infrastruktury se žádné dotace neposkytují. Je to pochopitelné, protože každý vlastník vodohospodářské infrastruktury si na svůj provoz a potřeby musí finanční prostředky opatřit sám. Tyto peníze se získávají pouze z vodného a stočného. Je tedy z tohoto pohledu opravdu voda z vodovodního kohoutku drahá? Spotřeba vody na jednoho obyvatele se v současné době uvádí kolem 80 l denně a ve větších městech spíše až 110 l denně. Spotřeba vody celého Svazku Tišnovsko, ve kterém je sdruženo 21 obcí s celkovým počtem obyvatel 23 660, je zhruba 1 mil. m³ za rok. V přepočtu pouze na připojené obyvatele, bez průmyslu a občanské vybavenosti, se jedná o průměrnou spotřebu 97,6 l na osobu a den. Znamená to, že při současné ceně vodného a stočného 116 Kč/m³ utratí každý obyvatel Tišnovska denně 11,30 Kč za pitnou vodu z vodovodního kohoutku, kterou spotřebuje na vaření, mytí nádobí, osobní hygienu, koupel, sprchu, pití, praní, spláchnutí toalety, dále pak na mytí auta, zavlažování rostlin nebo napouštění bazénu. Za tuto cenu si v současné době toho mnoho nekoupíme. Ve slevě například 1,5 l minerální vody, levnější půllitr lahvového piva, 4 rohlíky, 0,5 l mléka nebo někteří 2 cigarety. Pitnou vodu jsme se naučili brát jako samozřejmost, něco, čeho je dostatek a z kohoutku teče neomezené množství. Pitná voda přivedená až do kuchyně, koupelny a toalety se tak stává běžnou součástí našeho života a z pohledu ceny ji vidíme jako levnou surovinu, kterou si v mnoha případech raději koupíme v PET lahvích, protože „co je dražší je přece kvalitnější“. Za 1 l litr balené vody ochotně zaplatíme i 15 Kč, protože ta z kohoutku stojí asi 12 haléřů, čímž se stává neatraktivní. Přece jenom je to voda určená i ke splachování a mytí,

takže ji jako cenný zdroj dost často přehlízíme. Žijeme ve vodním blahobytu a vůbec si toho nevážíme, alespoň většina z nás. Stačí vyjet na dovolenou mimo náš světadíl a záhy zjistíme, že nemůžeme pít vodu z vodovodu, pouze balenou, v některých případech nejlépe převařenou. Z našich vodovodních kohoutků teče jedna z nejkvalitnějších pitných vod na celém světě, vodní hospodářství České republiky je na špičkové úrovni, avšak je dlouhodobě podhodnocené. Tuto situaci nelze udržet věčně a cena vody bude růst, nemůže tomu být jinak, je totiž nepřiměřeně levná. To má za následek, že v rámci vybraného vodného a stočného dokážeme obnovit pouze 2,5 km vodovodního potrubí nebo 1,2 km kanalizačního potrubí za rok. A to je zatraceně málo.

Cena energií v současné době rychle roste, a většinou nedostáváme přesné informace a neznáme podrobnější důvody, proč tomu tak je. Samozřejmě válkou na Ukrajině lze mnoho důvodů rostoucích cen vysvětlit nebo spíše za válku schovat. Mnoho výrobců a dodavatelů jen jednoduše vysvětlí, že reaguje na zdražení vstupních komodit, jako je ropa, plyn, elektrická energie. Zvyšují se ceny potravin. Můžeme si o tom myslet co chceme, můžeme se rozčilovat, že s elektrickou energií obchodujeme na evropské burze, místo toho abychom ji prodávali přímo spotřebitelům u nás a v místě výroby. V minulých dvou letech jsme bojovali s epidemií Covidu, teď bojujeme s nárůstem cen a domácími rozpočty.

Ještě v letošním roce tvořila z celkové ceny vodného a stočného 5 % elektrická energie, ale pro následující rok 2023 by podle všech předpokladů a vývoji cen měla elektrická energie tvořit již 15 %. V konkrétních číslech se jedná o cenu elektrické energie za rok 2022 zhruba 5 200 tis. Kč a za rok 2023 je to již 17 500 tis. Kč. Cena vodného a stočného se měla v roce 2023 určitě zvyšovat, ale v plánu bylo jen o pár korun tak, aby cena korespondovala s inflací a potřebami Svazku pro plánované investice a obnovu. Zdražení ceny vodného a stočného je v současné chvíli spíše v rukou ceny elektrické energie. A to popisují pouze jednu složku tvořící kalkulaci ceny vody. Další položky a nároky tu již nechci vyjmenovávat. Jedno je, ale úplně jisté, cena vody se pro příští rok dramaticky zvýší a bohužel to nebude o pár korun, ale zhruba až o 28 Kč za 1 m³, možná i více. Výsledná cena jistě přesáhne 140 Kč/m³. A bohužel zvýšení ceny nepřinese zvýšení rozpočtu Svazku, jen se pouze peníze přelijí do provozování a elektrické energie, přičemž obnova bude stále trpět. V případě, že bychom chtěli vyrovnat i tento finanční deficit, tak by cena v příštím roce měla být 268 Kč/m³. Při této ceně již dokážeme s obnovou udělat něco zásadního. Bude ještě dlouho trvat, než cena vody dosáhne potřebné výše k dofinancování všech potřeb vodohospodářské infrastruktury. A přitom je voda základ života a pro lidský organismus nezbytná. Už německý fyzik, astronom a matematik Georg Christoph Lichtenberg v 18. století pronesl: „Jaká škoda, že pít vodu není hříchem. Jak by nám chutnala!“. A já k tomu pouze dodávám: „Je tedy voda opravdu drahá?“.

Jan Moronga, Svazek vodovodů a kanalizací Tišnovsko